

Sławomir Wnęk

ORCID 0000-0002-9401-4168

DOI:10.30657/pha.34.2022.13

(Muzeum Samorządowe Ziemi Strzyżowskiej w Strzyżowie)

e-mail: slawoy1963@interia.pl

Wybrana korespondencja handlowa Zarządu dóbr Hrabiów Mycielskich w Wiśniowej nad Wisłokiem w latach 1915–1943

Streszczenie

W artykule przedstawiono fragmenty rozproszonej korespondencji handlowej Zarządu dóbr Hrabiów Mycielskich w Wiśniowej nad Wisłokiem z lat 1915–1943. Korespondencja dotyczyła spraw gospodarczych przedsiębiorstwa rolnego należącego w latach 1867–1944 do rodziny Mycielskich. Przybliżono sylwetki kolejnych właścicieli tych dóbr: Franciszka Mycielskiego (1832–1901), jego syna Jana Mycielskiego (1858–1926), którego synem był Jan Zygmunt Mycielski (1901–1972), ostatni właściciel dóbr wiśniowskich. Zamieszczona korespondencja dostarcza szeregu informacji na temat zmian organizacyjnych w zakresie przemysłu rolnego w dobrach Mycielskich w analizowanym okresie.

W aneksie zamieszczono 78 kart pocztowych, z których znaczna część dotyczy serowni w Wiśniowej, działającej w latach 1885–1944, specjalizującej się w produkcji sera szwajcarskiego gruyére. Dokument przedstawia środowisko gospodarcze współpracowników dóbr Mycielskich. Korespondencja przechowywana jest w Powiatowym Centrum Kultury i Turystyki w Wiśniowej nad Wisłokiem.

Słowa kluczowe:

Wiśniowa nad Wisłokiem, Mycielscy, historia gospodarcza, Galicja, II Rzeczpospolita

W zbiorach Powiatowego Centrum Kultury i Turystyki w Wiśniowej nad Wisłokiem znajduje się zbiór korespondencji handlowej z lat 1915–1943 w formie kart pocztowych, adresowanych do Zarządu dóbr Hrabów Mycielskich w Wiśniowej nad Wisłokiem¹. Dokumenty te znalazły się w Wiśniowej w 2019 roku, przewieziona tu z Warszawy, z byłego mieszkania Zygmunta Mycielskiego (1907–1987), brata ostatniego właściciela dóbr wiśniowskich, przez Andrzeja Szypułę, prezesa Towarzystwa im. Zygmunta Mycielskiego w Wiśniowej. Oprócz korespondencji handlowej, o której mowa, do Wiśniowej powróciły książki, drobna część rozległej korespondencji rodzinnej, nieco fotografii i przedmioty codziennego użytku. Zawartość tego zbioru została niedawno omówiona w jednej z publikacji².

Monografia Wiśniowej nad Wisłokiem, opublikowana w 2018 roku, wniosła wiele nowych wiadomości na temat gospodarki dworskiej pod rządami Mycielskich w latach 1867–1944, znacznie uzupełniając dotychczasową wiedzę³. Pierwszym właścicielem Wiśniowej był Franciszek Mycielski (1832–1901), wywodzący się z Wielkopolski, żonaty z Walerią Tarnowską. Z wykształcenia prawnik, zamieszkały w Krakowie, znany działacz społeczny, od 1894 roku prezes Towarzystwa Rolniczego w Krakowie. W latach siedemdziesiątych XIX wieku Franciszek Mycielski posiadał cztery folwarki: Jazowa, Kozłówek, Pstrągówka oraz Wiśniowa. W 1873 roku kupił od Michała Wysockiego folwark Cieszyna I, powiększając obszar dóbr do pięciu folwarków. W umowie sprzedaży zawarto zapis gwarantujący Wysockim (jako sprzedającym) prawo pobytu w Cieszynie do końca czerwca 1874 roku⁴. Według danych z 1890 roku, majątek Cieszyna I zajmował obszar 326 mórg i 693 sążnie, ale bez lasu, o którego kupno Mycielski zabiegał. Ten plan zrealizował później. Cieszyna II, zasobna w lasy, w latach siedemdziesiątych XIX wieku należała do żydowskiego przedsiębiorcy Markusa Kraschera i współników; dwie dekady później ten majątek był własnością Chaima i Ryfki Krascherów.

Na początku lat osiemdziesiątych XIX wieku Mycielski uruchomił w Cieszynie gorzelnię. Zatrudnił wykwalifikowanego gorzelnika (Jana Petkę, członka Towarzystwa Gorzelników Polskich) oraz sześciu robotników. Zaplecze surowcowe gorzelnii (ziemiaki) zapewniały grunty dworskie. Około 1887 roku unowocześniono wyposażenie gorzelnii poprzez zakup urządzeń, które dostarczyła i zamontowała firma Braci Kohlhauptów z Ustronia Śląskiego. Ta firma montowała podobne urządzenia w dobrach ziemiańskich w Czudcu i w Strzyżowie. Gorzelnia zaopatrywała w alkohol dwie karczmy w Wiśniowej oraz na terenie Jazowej, Kozłówka i Pstrągówki⁵. Poza gorzelnią

¹ Powiatowe Centrum Kultury i Turystyki w Wiśniowej nad Wisłokiem, Sprawy gospodarcze dóbr Mycielskich z Wiśniowej nad Wisłokiem, sygn. 1, Korespondencja dotycząca dóbr Mycielskich z Wiśniowej nad Wisłokiem.

² S. Wnęk, *Drobiazgi zamknięte w szafach i szufladach Zygmunta Mycielskiego (1907–1987): kompozytora, krytyka muzycznego i pisarza*, „Kwartalnik Edukacyjny” 2019, nr 3(98), s. 125–138.

³ K. Mycielski, *Historia domu w Wiśniowej [w:] „Barbizon Wiśniowski”. Mecenatek artystyczny Mycielskich w Wiśniowej 1967–1939. Pamiętnik wystawy*, red. T. Szetela-Zauchowa, Rzeszów 1997, s. 67–110; *idem*, *Mycielscy. Zarys monograficzny*, Warszawa 1998, *passim*.

⁴ H. Wysocki, *Przemówiły stare listy*, Kraków 1986, s. 246, 254.

⁵ *Skorowidz dóbr tabularnych w Galicji z Wielkim Księstwem Krakowskim*, ułożył T. Pilat, Lwów 1890.

Mycielscy posiadali w Wiśniowej także cegielnię, młyn oraz tartak⁶. Dla rozwoju gospodarczego tych dóbr kluczowe znaczenie miało powstanie linii kolejowej Rzeszów – Jasło, uruchomionej jesienią 1890 roku.

W 1885 roku Franciszek Mycielski rozpoczął produkcję sera szwajcarskiego gruyère⁷. W materiale reklamowym wiśniowskiej serowni podano:

Wyrabiamy [ser] w zakładach naszych od roku 1885, wyłącznie z własnego pełnotłustego mleka na wzór francuskiego fromage de Gruyère. Ser ten wysyłamy P.T. Odbiorcom w kręgach o wadze między 10 a 35 kg [...] wraz z opakowaniem. Loco stacja kolei lub poczta Wiśniowa nad Wisłokiem. Przy większych zamówieniach udzielamy kredytów, oraz rabatów zależnie od specjalnego porozumienia.

Ser z Wiśniowej szybko zyskał rozpoznawalność i uznanie wśród restauratorów i właścicieli sklepów spożywczych⁸. Serownia funkcjonowała blisko sześćdziesiąt lat (1885–1944), przerabiając znaczne ilości mleka w wiśniowskiej spółce mleczarskiej, specjalizując się tylko w produkcji sera gruyère. W pierwszej dekadzie XX wieku serownia z Wiśniowej należała do najbardziej znanych w Galicji, pomimo znacznej konkurencji. Tego rodzaju ser produkowano m.in. w Wiązownicy, należącej do Witolda Czartoryskiego, czy u księcia Andrzeja Lubomirskiego z Przeworska (serownia i maślarnia). Wtedy też rozpoczęła działalność na galicyjskim rynku spożywczym Szkoła Mleczarska na Staromieściu w Rzeszowie, mająca w ofercie sery deserowe, eidamer, gruyère oraz trapistów⁹.

Franciszek Mycielski założył w Cieszynie zarodową oborę krów rasy Simmenthal; dał także początek hodowli koni półkrwi angielskiej, którą kontynuowali jego następcy¹⁰. Wnuk Franciszka, Kazimierz Mycielski, docenił jego wkład w rozwój rodzinnego gospodarstwa rolnego, tak podsumowując jego dokonania:

⁶ J. Michalewicz, *Informator statystyczny do dziejów społeczno-gospodarczych Galicji. Słownik historyczny zakładów przemysłu gorzelniczego Galicji doby autonomicznej*, t. I: A–G, red. H. Madurowicz-Urbańska, Kraków 1988, s. 139-140.

⁷ „Grojer, gruyère – twardy ser podpuszczkowy (zbliżony do ementalskiego); do wyrobu tego typu sera potrzebne jest mleko wyjątkowo dobre od krów żywionych na pastwiskach naturalnych w rejonach podgórskich; produkowany jest w postaci kręgów o ciężarze od 30 – 50 kg” – zob. *Mała encyklopedia rolnicza*, red. J. Głowacki i in., Warszawa 1964, s. 211.

⁸ *Galicyjska księga adresowa obejmująca adresy fabrykantów, przemysłowców, przedsiębiorców górniczych, artystów, kupców i t.p. posiadających swe zakłady w Galicji, zestawiona na podstawie wykazów urzędowych*, oprac. J. Burger, Lwów 1896, s. 365; *Skorowidz przemysłowo-handlowy Królestwa Galicji*, oprac. J. Olszewski, Lwów 1906, *passim*.

⁹ *Skorowidz przemysłowo-handlowy Królestwa Galicji*, oprac. J. Olszewski, wyd. II, Lwów 1912, s. 717-718.

¹⁰ „Specjalną rzeczą, wartą opisu, w Wiśniowej były konie i wszystko, co z nimi było związane. Stajna tzw. cugowa, z końmi pod wierzch i do rozjazdów, mieściła się od frontu długich, w podkowę zarysowanych zabudowań gospodarczych. Doskonale zarządzana, była widna, ślicznie utrzymana i mieściła 14 koni. Za nią była siodlarnia, z umieszczonymi na drewnianych kozłach siodłami i uprzężami wiszącymi na ścianach, pachnąca skórą i pastą do czyszczenia, a dalej duża, mroczna wozownia, gdzie stały powozy, landara, karetka i różnego rodzaju pojazdy. [...] Konie folwarczne były własnego [chowu]. Chowały się na pastwisku naprzeciw domu, między młynem a torem kolejowym, podzielonym na cztery kwarty z szopą stajenną pośrodku. Z balkonu domu ślicznie widać było pasące się kłaczki i rozbrykane źrebięta na pastwisku za szosą” – K. Mycielski, *Historia domu...*, s. 94-95.

[...] dziadek Franciszek [...] uznany za jednego z najlepszych rolników w kraju. Zorientowany w postępowych kierunkach rolnictwa europejskiego, pracowity i oszczędny, unowocześnił swój majątek, wprowadzając meliorację i zakładając wzorową hodowlę bydła, jedną z najrentowniejszych w Galicji. Produkował m.in. doskonałe sery (pisał na ten temat artykuły). Założył tartak i bezstyłowy dwór w Cieszynie przebudował na gorzelnię¹¹.

Następcą Franciszka Mycielskiego został jego syn, Jan Mycielski (1858–1926), inżynier rolnik, absolwent Akademii Rolniczej w Prosskau (obecnie Pruszków) na Śląsku. Formalnie zarządzał tymi dobrami w latach 1901–1926, w rzeczywistości dopiero od maja 1915 roku, po wycofaniu się Rosjan z tej części Galicji; wówczas zamieszkał w Wiśniowej. Wcześniej w jego imieniu majątkiem administrowała jego siostra, mieszkająca w Wiśniowej Cecylia Mycielska (1864–1942), która wykazała znaczne talenty organizacyjne. Jan Mycielski doświadczenie w administrowaniu rozległymi dobrami ziemskimi zdobył w Przeworsku u księcia Andrzeja Lubomirskiego, administrując w latach 1887–1910 ordynacją przeworską¹². W latach 1911–1914 administrował dużo bardziej rozległą (20 000 ha) ordynacją poturzycką Dzieduszyckich¹³. Mycielski był znanym działaczem gospodarczym, członkiem krakowskiego Związku Ziemian¹⁴. W 1912 roku podpisał 25-letni kontrakt (1912–1937) z Klaudiuszem Angermanem (1861–1922), przedsiębiorcą naftowym mieszkającym w Boguchwale, na wyłączne prawo poszukiwania, wydobywania i użytkowania ropy naftowej, smoły ziemnej, wosku, gazów. Z tego planu jednak niewiele wyszło. Dwa lata później wybuchła wojna, uniemożliwiając realizację warunków kontraktu, a jesienią 1922 roku zmarł Angerman.

W latach 1914–1915 Mycielski poniósł znaczne straty za sprawą zniszczeń dokonanych przez stacjonujące w jego dobrach wojska rosyjskie¹⁵. Istotna z punktu

¹¹ K. Mycielski, *Mycielscy. Zarys...*, s. 83-84.

¹² „Głównym administratorem czy też plenipotentem klucza przeworskiego przez długie lata był Jan Mycielski z Wiśniowej. [...] Jan Mycielski ordynacją przeworską rządził twardą ręką, wcale przy tym nie rozpieszczając Lubomirskich, bo większość dochodów inwestował w budowę cukrowni, fabryki wódek, w wielką stadninę, tartaki, młyny itp. Jednakże zbliżając się do sześćdziesiątki, postanowił zrezygnować z pracy u księcia Andrzeja i zająć się własnymi interesami” – I. K. Szaszkiwiczowa, *Podwójne życie Szaszkiwiczowej*, oprac. J. Strzałka, Kraków 2011, s. 29.

¹³ W. Roszkowski, *Lista największych właścicieli ziemskich w Polsce w 1922 r.*, „Przegląd Historyczny”, t. LXXIV, nr 2, Warszawa 1983, s. 284.

¹⁴ T. Kargol, *Od kótek ziemiańskich do Związku Ziemian w Krakowie. Ruch organizacyjny w zachodniej Galicji i Małopolsce*, Kraków 2010, *passim*.

¹⁵ „Folwarki ogołocone były w zupełności z inwentarza a nawet narzędzi, nie było jednej krowy, a z koni pozostały tylko dwa stare wałachy. [...] Nie było ani jednej świni, ani sztuki drobiu, maszyny były poniszczone, ani ziarna na siew, żadnych ziemniaków na wysad. [...] Mój Ojciec zajął się od razu energicznie odbudową gospodarstwa, przy wydatnej pomocy władz rządowych i samorządowych galicyjskich. Dzięki uzyskany odszkodowaniom i kredytom na odbudowę kupił traktor, narzędzia, kilkanaście sztuk koni, bydła, świń, baranów. Konie, wybracone z wojska, przyszły w parchach, trzeba je było najprzód poddawać długotrwałym kuracjom. Budynki stopniowo remontował siłami robotników miejscowych. Szło to stosunkowo szybko i sprawnie nie tylko dzięki ogromnej energii mego Ojca i cioci Cesi, ale również z powodu korzystnej koniunktury wojennej, wysokich cen i ulg podatkowych dla zniszczonych wojną gospodarstw” – K. Mycielski, *Historia domu...*, s. 102-103.

widzenia gospodarczego była konieczność wystawienia przez Mycielskiego (także sąsiadów-ziemian – Władysława Michałowskiego z Dobrzechowa, Witolda Łosia z Żyznowa, Konstancji Wołkowickiej i jej syna Ignacego Wołkowickiego ze Strzyżowa) skryptów dłużnych na zakup utraconych narzędzi rolniczych, maszyn, wyposażenia gospodarczego, wreszcie bydła, aby podnieść gospodarczo zniszczony wojną majątek¹⁶. Próba reaktywowania dóbr wiśniowskich nie powiodła się wobec trudności gospodarczych w pierwszych latach niepodległości, co spowodowało, że majątek był zagrożony przymusową parcelacją. Sytuacja uległa poprawie około 1925 roku, a więc na rok przed nagłą śmiercią jego właściciela¹⁷. Jako ciekawostkę należy dodać, że w latach dwudziestych w wiśniowskim dworze zainstalowano pierwszy w okolicy wiatrak, podobno za sprawą jeńca rosyjskiego, który miał go wykonać¹⁸.

W latach 1926–1944 majątek wiśniowski należał do Jana Zygmunta Mycielskiego (1901–1972), doktora nauk prawnych, artysty malarza i mecenasa sztuki, a także wójta gminy zbiorowej Wiśniowa¹⁹. Jan Zygmunt okazał się wyjątkowo sprawnym administratorem wiśniowskich dóbr. Podobnie jak ojciec, był członkiem Związku Ziemiańców w Krakowie. Sprawował także funkcję skarbnika w Kuratorium Wyższych Kursów Ziemiańskich, gdzie prezesem był książę Witold Czartoryski²⁰. Pomysłodawcą, a po śmierci patronem tych kursów był Jerzy Turnau (1856–1925), przyjaciel Jana Mycielskiego, znany w Galicji działacz społeczny i publicysta w zakresie spraw gospodarczych, szczególnie rolnictwa. Turnau odebrał staranne wykształcenie w zakresie rolnictwa, które uzupełnił wieloletnią praktyką, zarządzając m.in. dobrami Lubomirskich. Publikował w „Gazecie Rolniczej”, „Rolniku”, „Tygodniu Rolniczym”. Był organizatorem dwuletnich kursów rolniczych dla młodzieży ziemiańskiej, chcącej w przyszłości sprawnie administrować i zarządzać dobrami ziemskimi. Dodatkowym walorem edukacyjnym tych kursów był udział profesorów Uniwersytetu Lwowskiego w roli wykładowców²¹.

W latach dwudziestych XX wieku majątek Mycielskich z Wiśniowej zajmował powierzchnię powyżej 1000 hektarów (Tab. 1), więc jego właściciel statystycznie zaliczany był do grupy największych prywatnych posiadaczy ziemskich w województwie lwowskim²². Dobra te były zasobne w użytki rolne: role, łąki, pastwiska i ogrody (60%), z czego największe znaczenie miały grunty orne, zajmujące połowę powierzchni. Korzystając z zasobności lasów w Jazowej, Kozłówku i Pstrągówce, uruchomiono w Wiśniowej tartak ze stolarnią, który miał w ofercie bale, belki, deski, łąty i kantówki. Lasy dostarczały także budulec i materiał opałowy. W latach 1914–1915

¹⁶ Archiwum Państwowe w Przemyślu, Akta c.k. notariusza Zygmunta Holcera, sygn. 15.

¹⁷ T. Kargol, *Mycielscy z Wiśniowej [w:] Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamowski, Kraków 2018, s. 207-232.

¹⁸ H. Olszański, *Chłopskie wiatraki Podkarpacia*, Sanok 2002, s. 9.

¹⁹ Archiwum Państwowe w Rzeszowie, Akta gminy Wiśniowa, sygn. 85.

²⁰ *Wyższe kursy ziemiańskie im. Jerzego Turnaua we Lwowie*, Lwów 1939, s. 36.

²¹ S. J. Turnau, *Turnau Jerzy [w:] Ziemiańskie polscy. Słownik biograficzny*, t. III, Warszawa 1996, s. 158-160.

²² B. Gałka, *Ziemiańskie i ich organizacje w Polsce lat 1918–1939*, Toruń 1999, s. 73-113; M. Kozaczka, *Ziemiaństwo w województwie lwowskim w okresie międzywojennym*, „Prace Historyczno-Archiwalne”, t. XV, Rzeszów 2005, s. 101-118.

tartak został zniszczony, a wyposażenie rozgrabione. W 1917 roku Jan Mycielski rozpoczął prace związane z jego ponownym uruchomieniem.

W okresie międzywojennym tartak parowy zatrudniał sześcioro stałych pracowników i wielu sezonowych. W dobrach Mycielskich działał młyn parowy, uruchomiony jeszcze przez Franciszka, a przez jego następców unowocześniony. Na początku XX wieku młyn dzierżawił Franciszek Słabik²³, a w okresie międzywojennym – Stanisław Białorucki²⁴.

Tab. 1. Folwarki Jana Mycielskiego w 1903 roku (w hektarach).

Folwark	Role	Lasy	Łąki	Pastwiska	Ogrody	Inne*	Razem
Cieszyna I	142	14	13	11	-		185 ha 26 a 84 m ²
Jazowa	51	144	-	13	1		212 ha 87 a 66 m ²
Kozłówek	84	149	11	20	11		267 ha 86 a 63 m ²
Pstrągówka	34	85	2	3	-		125 ha 47 a 58 m ²
Wiśniowa	205	1	1	12	8		233 ha 73 a 82 m ²
Ogółem	516	393	27	59	20	1	1025 ha
Odsetek	50,3%	38,3%	2,6%	5,7%	1,9%	1,1%	100%

* Rubryka zawiera informacje na temat mokradeł, stawów oraz parcel budowlanych.

Źródło: *Skorowidz dóbr tabularnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem*, oprac. T. Pilat, Kraków 1905, *passim*.

Dobra Mycielskich były nowoczesnie zarządzane. Ogromna w tym zasługa administracji dworskiej złożonej z doświadczonych urzędników i ich współpracowników. Wieloletnim administratorem dóbr wiśniowskich był Edward Rzączyński (1840–1913), pochodzący z Wielkopolski, który przyjechał do Wiśniowej razem z Franciszkiem Mycielskim²⁵. Należy zaznaczyć, że dobra Mycielskich dawały zatrud-

²³ *Skorowidz przemysłowo-handlowy Królestwa Galicyi*, wyd. II, Lwów 1912, s. 684.

²⁴ *Księga adresowa Polski wraz z WM Gdańskiem dla handlu i przemysłu*, Warszawa 1929, s. 806.

²⁵ S. Wnęk, *Wiśniowa od połowy lat osiemdziesiątych XVIII do połowy XX wieku w świetle ewidencji parafialnej [w:] Wiśniowa. Z dziejów wsi...*, s. 98.

nienie około setce osób, uwzględniając pracowników sezonowych²⁶. W 1944 roku majątek wiśniowski został przejęty przez państwo i w krótkim czasie doprowadzony do upadku²⁷.

***

Zbiór korespondencji handlowej Mycielskich liczy 107 kart pocztowych. Jest to zaledwie cząstka rozległej i wszechstronnej korespondencji handlowej pozostającej w rozproszeniu. Do druku, w porządku chronologicznym, przeznaczono 78 kart pocztowych, co stanowi 72,8% tego zasobu. Korespondencja z lat 1931–1932 jest tu najliczniejsza. W największej części dotyczyła zamówień realizowanych przez wiśniowska serownię. Przy wyborze dokumentów kierowano się zasadą rozszerzenia zakresu informacji zawartej w tej korespondencji, przedstawiając grono adresatów. Pod względem geograficznym, najliczniejsza grupa adresatów pochodziła z województwa lwowskiego. Do rzadkości należeli oddaleni geograficznie kontrahenci z Gdańska i Hamburga.

Prezentowana korespondencja handlowa jest interesującym dokumentem źródłowym. Nie zmienia tej oceny nawet fragmentaryczność tego źródła. Pod względem chronologii materiał ten obejmuje lata 1915–1943. Korespondencja znacznie rozszerza zakres informacji dotyczących funkcjonowania wiśniowskich dóbr. W największym stopniu jednak dostarcza informacji na temat kręgu współpracowników i klientów Mycielskich. W wielu przypadkach ujawnia cechy osobiste kontrahentów, określa ich pozycję społeczną i charakter oraz zakres kontaktów handlowych. Przeważali drobni przedsiębiorcy zainteresowani niewielkimi dostawami, głównie sera. Wielu z nich blisko współpracowało z Mycielskimi, więc pojawiały się żądania bonifikaty przy kolejnych zamówieniach. Część nazwisk wymienionych w tej korespondencji znaleźć można w popularnych w okresie galicyjskim i międzywojennym księgach adresowych oraz skorowidzach przemysłowo-handlowych. Korespondencja informuje o zakresie współpracy producenta sera z pośrednikami i zasadach rozliczania się; pod tym względem jest to źródło wręcz niezastąpione.

Informacje na temat kosztów związanych z naprawą uszkodzonych urządzeń również znalazły się w cytowanej korespondencji. Z 1938 roku pochodzi informacja na temat konieczności zlecenia naprawy lokomobili Wolfa, służącej do napędu małych maszyn rolniczych. Pośrednikiem tej transakcji było biuro z Poznania, które skontaktowało się z producentem w Magdeburgu. Prześledzić można także sposoby transportu zamawianych towarów z wykorzystaniem połączeń kolejowych.

Korespondencję prowadzono głównie po polsku; w dwóch przypadkach – po niemiecku. W 1915 roku Jan Mycielski sprowadził z rafinerii „Schodnicza” (obecnie Czechowice-Dziedzice) czternaście baryłek benzyny, zasilającej folwarczne maszyny i urządzenia. Zainteresowanie współpracą z serownią w Wiśniowej wyraził m.in. Alfred Andreas Baruch, przedsiębiorca niemiecki, uzyskując adres dóbr wiśniowskich od pracowników Konsulatu Generalnego RP w Hamburgu. Korespondencja dotyczyła

²⁶ L. Leśniak, *Szkoła i działalność oświatowo-kulturalna we wsi Wiśniowa na tle warunków ekonomiczno-społecznych*, „Rocznik Województwa Rzeszowskiego”, t. IV, Rzeszów 1965, s. 128.

²⁷ G. Ostasz, *Reforma rolna i parcelacja majątku w Wiśniowej [w:] Wiśniowa. Z dziejów wsi...*, s. 131-148.

propozycji współpracy z hamburskim domem towarowym, który rozważał możliwość wprowadzenia sera gruyère z Wiśniowej na rynek północnoamerykański.

Warto podkreślić przydatność korespondencji handlowej jako ważnego źródła w zakresie badań nad gospodarką Mycielskich w Wiśniowej. Może stanowić także impuls do przeprowadzenia szerokiej kwerendy archiwalnej w sprawie poszukiwania dokumentacji gospodarczej tych dóbr, celem ich opracowania. O tym, jak jest to ważne, świadczy bogata literatura przedmiotu, przybliżająca zasady organizacji i funkcjonowania wielkiej prywatnej własności ziemskiej. O potrzebie publikowania korespondencji handlowej pisał wiele lat temu Witold Kula, wskazując na olbrzymie straty archiwów przedsiębiorstw w czasie działań wojennych i wynikłe z tego powodu niedobory źródłowe²⁸.

Aneks

Wybrana korespondencja handlowa Zarządu dóbr Hrabów Mycielskich w Wiśniowej nad Wisłokiem w latach 1915–1943

1. Rafinerie der „Schodnica” Actien-Gesellschaft für Petroleum-Industrie in Dzieditz. Dzieditz, 8 November 1915

Herr Graff, Johannes Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem (Galizien)

Wir expedierten heute an Ihre werthe Adresse nach Wiśniowa 14 Barrels Benzin...

2. Stanisław Peplowski, Ropczyce, 4 kwietnia 1916

Wielmożny Panie Hrabio!

Otrzymałem zawiadomienie o licytacji na źrebiątko, która ma się odbyć w Nowym Sączu w szpitalu końskim wojskowym przy ul. Grodzkiej nr 13. Na licytacji jest wystawionych 88 źrebiąt od 2 do 3 i pół lat. Licytacja obędzie się 15 IV o 8-mej rano. Ponieważ Pan Hrabia wspomniał, że chce zamówić dla nas źrebiątko, donoszę też o tej licytacji. W niedzielę przed południem przysłano mi 10 koni wojskowych, do roboty. Konie są dobre, wczoraj zacząłem nimi robotę. O ile opłaci się, można będzie je dłużej zatrzymać. Łączę wyrazy głębokiego poważania...

3. Krajowa Centrala Pasz w Krakowie. Kraków, 2 marca 1917

Jan Hr. Mycielski, Wiśniowa

Krajowa Centrala Pasz potwierdza odbiór pisma z dnia 26 II b.r. i zawiadamia niniejszym, że poleciła równocześnie c.k. Magazynowi prowiantowemu w Tarnowie wysyłkę pod adresem P.T. odpowiedniej ilości płacht na okrycie 10 wagonów paszy.

4. Galicyjska Filia Centrali Środków Pastewnych w Białej. Biała, 5 marca 1917

J.W.P. Jan hr. Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

W odpowiedzi na pismo z dn. 2 bm. donosimy uprzejmie, że obecnie z powodu ogólnego braku otrąb w kraju, żadnej ilości przydzielić nie możemy.

²⁸ W. Kula, *Problemy i metody historii gospodarczej*, wyd. II, Warszawa 1983, s. 647-654.

5. Galicyjska Filia Centrali Śródków Pastewnych w Białej. Biała, 5 marca 1917

W odpowiedzi na pismo z dn. 3 bm. donosimy uprzejmie, że obecnie z powodu ogólnego braku otrąb w kraju żadnej ilości przydzielić nie możemy.

6. Zarząd dóbr Witkowice powiat Ropczyce. Witkowice, 16 kwietnia 1917

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio!

W odwrotnej odpowiedzi na pismo z dnia 15 bm. donosimy najuprzejmiej, że potrzebnych do budowy tartaku cieśle i murarza mamy zamówionych. Z najgłębszym szacunkiem i wysokim poważaniem....

7. Krajowa Centrala Pasz w Krakowie. Kraków, 21 kwietnia 1917

Jan Hr. Mycielski, Wiśniowa

Krajowa Centrala Pasz zawiadamia niniejszym, że c.k. Magazyn prowiantowy w Tarnowie wysłał pod adresem P.T. do stacji kolejowej Wiśniowa na okrycie 3 wagonów paszy, 3 sztuki płacht.

8. Krajowa Centrala Pasz w Krakowie. Kraków, 6 lutego 1918

P.T. Zarząd dóbr Jaśnie Pana Jana hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

W odpowiedzi na pismo z dnia 30/01 br. donosi Krajowa Centrala Pasz, że prośbie o przydział otrąb zadość uczynić nie może.

9. Krajowa Centrala Pasz w Krakowie. Kraków, 24 sierpnia 1918

P.T. Zarząd dóbr, Wiśniowa nad Wisłokiem

Młyn Aleksandry Uznańskiej w Wyżnem donosi nam, że przeznaczone dla P.T. dyspozycją naszą z dnia 24 listopada 1917 r. otręby w ilości 3000 kg nie zostały dotychczas odebrane. Zwracamy uwagę, że otręby te powinny być odebrane w młynie natychmiast po otrzymaniu niniejszego pisma, gdyż w przeciwnym razie dyspozycja zostanie bezwarunkowo zestornowana, a odbiorca straci prawo do domagania się wydania otrąb.

10. Markus Schäffer. Przemysł drzewny w Rzeszowie. Rzeszów, 29 marca 1926

Jaśnie Wielmożny Hr. Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Dziś wysłałem 150 zł, więc będzie razem 300 zł. Do odbioru desek nie mogę pierwszej posłać, aż po świętach tj. 7 kwietnia br. i wtedy będą także pieniądze. O ile mi będzie możliwe, to we wolne święto pošlę 400-500 zł. Z poważaniem....

11. Markus Schäfer, Rzeszów, ul. 3-Maja 11. Rzeszów, 6 maja 1926

Jaśnie Wielmożny Hr. Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Zapytuję uprzejmie, kiedy JWP Hrabia ma zamiar dla mnie przecierać materiały, ponieważ chcę przygotować gotówkę i podać jakie materiały mi są potrzebne. W oczekiwaniu takowej odpowiedzi kreślę się Z poważaniem....

12. Markus Schäffer. Przemysł drzewny w Rzeszowie. Rzeszów, 9 maja 1926

Jaśnie Wielmożny Hr. Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Przesyłam 1000 zł jako zaliczkę na zakupienie desek i proszę o zawiadomienie, kiedy J.W.P. Hrabia zacznie dla mnie materiał przecierać z całych kłoców. Z poważaniem... .

13. Małopolskie Zrzeszenie Spirytusowe sp. z. o.o. we Lwowie, ul. 3-Maja 19. Lwów, 5 marca 1927

P.T. Zarząd dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Stosownie do treści listu odstąpionego nam przez Związek Przedsiębiorców Gorzeln Rolniczych urgujemy w DPMS o dyspozycję wywozu i wysyłkę beczek. Z poważaniem... .

14. Zarząd Przedsiębiorców Gorzeln Rolniczych S.A. we Lwowie. Lwów, 31 marca 1927

P.T. Zarząd dóbr. Gorzelnia Cieszyna, powiat Wiśniowa nad Wisłokiem

Donosimy uprzejmie, że biura nasze przeniesione zostały na ulicę Trzeciego Maja 16, I piętro. Z poważaniem... .

15. Stanisław Stein, notariusz, Kraków, ul. Sławkowska 25. Kraków, 21 września 1929

Do Zarządu dóbr Hr. Mycielskich w Wiśniowej nad Wisłokiem

Donoszę uprzejmie, że przyznaną mi sądownie należność za opisanie akt spadkowych po śp. Jerzym Mycielskim w kwocie 2000 zł w dniu dzisiejszym odebrałem. Równocześnie powiadamiam o tym Sąd Grodzki w Krakowie. Z poważaniem... .

16. Nadawca nieznany, Rzeszów, 12 lutego [lata dwudzieste XX wieku]

Wielmożny Pan Jan Hr. Mycielski, właściciel dóbr w Wiśniowej nad Wisłokiem

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio!

Donoszę, że kupiec był w lesie w Bratkowicach i daje za drzewostan 7500 zł. Możliwe, że da się osiągnąć 8000 zł. Z wysokim szacunkiem... .

17. Moses Hartman. Skład konserw rybnych, win, likierów i pokój do śniadań – Borysław. Borysław, 14 lipca 1931

P.T. „Serownia” hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa

Zaznaczam W. Panu, że weksel płatny 11/7 dziś ostatni termin płatności i takowy mnie z żadnych banków, mnie nie został zawiadomiony, zaś weksel płatność 14/7 był dziś w Banku Polskim, którego wykupiłem. Przeto zaznaczam, że gdyby weksel takowy się gdzieś okazał, to proszę go przesłać pocztą, to ja go wykupię. Oczekuje w tej sprawie odpowiedzi.

Ps. Proszę też odpowiedzieć na moje przedstawiane pismo co do bonifikacji około 50 zł... .

18. Chaim Goldblatt. Przemysł drzewny w Jaśle. Jasło, 18 sierpnia 1931

Wielmożny Pan Hr. Mycielski, Wiśniowa koło Strzyżowa

Proszę łaskawie bez mojego zawiadomienia nie wydać żadnych desek p. Rebaumowi na mój rachunek. Kreślę się z poważaniem... .

19. Mleczarnia z Zalesia, Rzeszów, ul. 3-Maja 11. Rzeszów, 10 września 1931

Serownia Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa

Proszę o przysłanie natychmiast sera Grojera 30 kg w dwóch kwartach. Z poważaniem... .

20. Leo Borak Agencja handlowa – Drohobycz. Drohobycz, 24 września 1931

„Serownia” Wiśniowa nad Wisłokiem

W załatwieniu cennego pisma z dnia 23 bm. komunikuję uprzejmie, że p. Drzewiński w Samborze nie tylko już podjął przesyłkę omawianą w tymże liście, lecz także już ją sprzedał, udzielając nawet dziś nowe zlecenie. Z poważaniem... .

21. Jan Węgiel, Handel towarów kolonialnych, koniaków i rumów. Chrzanów, 28 września 1931

P.T. Szanowny Zarząd Serowni Jana Hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę przysłać 1 krąg sera Groyer 1 klasy, taki sam jak ostatni z maja, ponieważ był tłusty, dojrzały, bardzo dobry. Z poważaniem... .

22. Alfred Andreas Baruch, Hamburg 30, Martinistrasse 95. Hamburg, 12. October 1931

Serownia Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem (Polen)

Ihre w. Adresse verdanke dem hiesigen polnischen General-Konsulat. Als Einkaufshaus für ein erstes Importhaus in den USA suche ich Käse der für den nordamerikanischen Markt geeignet ist. Falls Sie derartige Käse herstellen erbitte ich Angebot. Ihre Offerte mit Mustern in doppelter Ausfertigung von Hamburg erbitte mit Allen Einzelheiten. Hochachtungsvoll! ...

23. Mleczarnia „Krosno”. Krosno, 15 października 1931

P.T. Fabryka serów w Wiśniowej

Proszę uprzejmie o przesłanie mi 19 kg sera grojera i próbki serów jakie P.T. Panowie posiadacie. Z poważaniem... .

24. S. Lien. Handel delikatesów i pokój do śniadań, Przemyśl, ul. Franciszkańska 35. Przemyśl, 31 października 1931

Stosownie do przesłanej oferty z dnia 29/9 br. proszę o przysłanie mi za zaliczeniem 1 krąg sera „de Gruyère” o wadze 10 kg dla próby. Proszę o ser ładny i wysoki, jeżeli ten raz będzie dobry, to będę sprowadzał w większych ilościach. Z poważaniem... .

25. Zenon Borkowski, Agencja Handlowa, Nowy Sącz, ul. Targowa 4. Nowy Sącz, 7 listopada 1931

P.T. Zarząd Serowni J.W. Pana hr. Mycielskiego z Wiśniowej

Po zniknięciu mojego handlu w Zakopanem przenieśliem się do Nowego Sącza i tu prowadzę dom agencyjny z różnymi artykułami spożywczymi, mam przeto zapotrzebowania na różne gatunki serów a między innymi na „grojer”. Przypomniałszy sobie, że ja [za] swego handlu w Zakopanem prowadziłem ten gatunek sera z Wiśniowej. Udaję się przeto do P.T. Zarządu z uprzejmym zapytaniem. Czy P.T. Zarząd nie byłby skłonny wydać mi zastępstwa na wyroby serowe, ale dla okręgu nowosądeckiego. Proszę przeto o łaskawe podanie mi warunków cen na sery, abym mógł pracować dla W.Panów. Niezależnie od mających otrzymać warunków [spodziewanego kontraktu], proszę uprzejmie o łaskawe wysłanie możliwie odwrotnie pod adresem: Spółdzielnia I-go Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu ul. Grodzka 1 krąg sera grojera o wadze 15-18 kg po możliwie przystępnych cenach. W oczekiwaniu łaskawej odpowiedzi kreślę się z wysokim poważaniem... .

26. Stanisław Wieczorek, Sosnowiec, ul. Piłsudskiego 48. Sosnowiec 10 listopada 1931

Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich

Uprzejmie proszę o przesłanie mi za zaliczeniem kolejowym 1-go krążka sera á 3.70. W razie nieładnego towaru, takowy pozostanie do [mojej] dyspozycji, wobec tego proszę o przesłanie mi ładnego towaru. Z poważaniem... .

27. Jan Węgiel, Handel towarów kolonialnych, koniaków i rumów. Chrzanów, 15 listopada 1931

Szanowny Zarząd Serowni Jana Hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę o łaskawe przesłanie kolejną 1 krąg sera Groyer 1 kl. pełnotłusty, dojrzały i niepopękany. Z poważaniem... .

28. Składnica Kółek Rolniczych w Jaśle. Jasło, listopad 1931

P.T. Zarząd Mleczarni w Wiśniowej

Prosimy uprzejmie o podanie ceny sera „Grojer”. Z poważaniem... .

29. Stanisław Wieczorek, Sosnowiec, ul. Piłsudskiego 48. Sosnowiec, 14 stycznia 1932

Zarząd dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Panie Hrabio, Jeżeli W.Pan ma na składzie ładny ser, to proszę przesłać krążek za zaliczeniem kolejowym. Pragnę nadmienić, że w razie nieodpowiedniego towaru, takowy zwrócę, więc jeżeli W.Pan nie ma ładnego sera to proszę mi oszczędzić kosztów i kłopotów, i nie przysyłać towaru, lecz zawiadomić listownie, natomiast przy ładnym towarze zamówienie wykonać natychmiast. Z poważaniem... .

30. Marcei Bursztyn. Handel towarów korzennych i farb. Wyszynk i pokoje do śniadań, Limanowa. Limanowa, 5 lutego 1932

Serowania Hr. Jana Mycielskiego w Wiśniowej koło Jasła

Proszę o wysłanie mi zaraz jeden krąg sera szwajcarskiego, jak zawsze biorę. Poproszę taniej liczyć, bo [inne] oferty są znacznie tańsze. Z poważaniem... .

31. Leo Borak, Agencja handlowa. Drohobycz, 8 lutego 1932

„Serownia” Wiśniowa WP Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Zlecenie firmy „Związek Kredytowy Stryj” z dnia 6 bm. nr 57. Proszę wykonać frachtem zwyczajnym. Z poważaniem... .

32. Jan Węgiel, Handel towarów kolonialnych, koniaków i rumów. Chrzanów, 12 lutego 1932

Szanowny Zarząd Serowni Jana Hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę o łaskawe przesłanie odwrotnie kolejną 1 krąg sera Grojera 1 kl. pełnotłusty i niepopękany, dojrzały. Z poważaniem... .

33. Leo Borak, Agencja handlowa. Drohobycz, 16 lutego 1932

„Serownia” W.P. Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę o nadesłanie mego wyciągu pro wizowego do dnia dzisiejszego oraz o równoczesne przekazanie mego dobra. Z poważaniem... .

34. Leo Borak, Agencja handlowa. Drohobycz, 16 lutego 1932

„Serownia” Wielmożnego Pana Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę wysłać firmie Zygmunt Borgman, Drohobycz, 1 krąg sera á 20 kg po zł 3.40 za zaliczeniem. Z poważaniem... .

35. Składnica Kółek Rolniczych, Spółdzielnia z ogr. por. w Rzeszowie. Rzeszów, 22 lutego 1932

P.T. Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Zamawiamy do odwrotnej wysyłki 30 kg sera Grojer. Z poważaniem... .

36. Bazyli Synka, Kraków, ul. Mikołajska 5. Kraków, 23 lutego 1932

P.T. Zarząd Mleczarni w Wiśniowej (ad Jasło)

Po otrzymaniu niniejszej kartki, proszę mnie posłać najniższą ofertę na sery groyer I i II klasy w razie [jeżeli] wyrabiacie jeszcze inne jakie sery, to też proszę podać cenę. W oczekiwaniu kreślę się Z poważaniem... .

37. Mikołaj Myszka, Kraków, ul. Ogrodowa 4. Kraków, 24 lutego 1932

Szanowna Fabryka Serów, Wiśniowa nad Wisłokiem

Wielmożna Firmo,

Donoszę Wielmożnej Firmie, że towar wysłany na Borysa nie będzie wykupiony z powodu, że musiał wyjechać do domu, bo dostał depeszę. Otóż, ja ten towar mogę wykupić, jeżeli Szanowna Firma da jakiś upust, przynajmniej 25 zł zniżki. Otóż jak Wielmożna Firma zdecydowałaby się na to, proszę mnie zawiadomić i takową kwotę to ja mogę wykupić. Z poważaniem... .

38. Helena Fijałek, Gdańsk, 29 lutego 1932

„Serownia” Jana hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Uprzejmie proszę o zakomunikowanie mi, czy WPanowie posiadają ser holenderski w czerwonym opakowaniu, w dobrym gatunku, towar standaryzowany, nadający się na eksport. Gdyby WPanowie posiadali, to prosiłabym o nadesłanie próbki. Proszę o podanie cen hurtowych przy rozrachunkach gotówkowych. Oczekuję łaskawej, szybkiej odpowiedzi, pozostaję z poważaniem... .

39. Kasprowicz i Wąsowicz, Stryj, 3 marca 1932

Szanowny Zarząd Serowni hr. Mycielskiego

O mały krążek dobrego Grojera – za pobraniem – prosimy... .

40. Maria Feingold, Rzeszów, 4 marca 1932

P.T. „Serownia” Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Uprzejmie proszę o natychmiastowe nadesłanie mi 1 krąg sera – grojera o wadze 10 kg. W tym postanowieniu pozostaję. Z poważaniem... .

41. Sklep Spółdzielni 1. Pułku Strzelców Podhalańskich. Nowy Sącz, 9 marca 1932

P.T. Firma „Serownia” Hrabiego Mycielskiego, Wiśniowa

Prosimy o przysłanie 15 kg sera krajowego Grojera. Za zarząd... .

42. Leo Borak. Ajencja handlowa. Drohobycz, 10 marca 1932

P.T. „Serownia” Hr. Jana Mycielskiego w Wiśniowej nad Wisłokiem

Proszę przesłać firmie: Różia Fluss, Drohobycz Rynek 1 krąg sera o wadze 15 kg á zł 3.30 za zaliczeniem. Urguję nadesłanie z mego wyciągu i dobra prowizyjnego i kreślę się z poważaniem... .

43. Mleczarnia „Hanka” Krosno. Krosno, 29 marca 1932

P.T. Fabryka serów Hr. Mycielskiego w Wiśniowej nad Wisłokiem

Proszę uprzejmie o przesłanie 10 kg sera grojera. Z poważaniem... .

44. „Lipto” Bielsko. Bielsko, 30 marca 1932

P.T. „Serownia”, Wiśniowa nad Wisłokiem

Niniejszym zapytujemy się, jaką ilość serów II gatunku mają WP, gdyż obecnie mamy takowe zapotrzebowanie. Łaskawej, rychłej odpowiedzi oczekujemy, kreślimy się z poważaniem... .

45. Leo Borak. Ajencja handlowa. Drohobycz, 3 kwietnia 1932

„Serownia” Wielmożnego Pana Hr. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Jestem w posiadaniu wyciągu prowizyjnego, w którym porządku stwierdziłem [sic!] i proszę o przekazanie mojego dobra w kwocie zł 134,12. Z poważaniem... .

46. „Lipto” Bielsko. Bielsko, 5 kwietnia 1932

P.T. Serownia, Wiśniowa nad Wisłokiem

Jesteśmy w posiadaniu całej oferty na ser Gruyère, jednak podane ceny są wy-

górowane. Możemy podaną partię sera II gatunku, jeżeli jest pełnotłusty, odebrać po cenie zł 150 za 100 kg franko opakowanie i franko stacja Wiśniowa z odliczeniem 2% na wyschnięcie. Jeżeli WP przystają na podaną cenę przez nas, to towar może być zapakowany i wysłany pod naszym adresem za listem przewozowym zwykłym. Po otrzymaniu rachunku pokrycie wekslowe prześlemy. Z poważaniem... .

47. Izydor Wojtowicz. Sklep kolonialny, Rzeszów, ul. 3-Maja 1. Rzeszów, 5 kwietnia 1932

Serownia Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Wielmożny Panie! Zapytuję się czy można by dostać 4 lub 5 kg sera Gruyera, ponieważ teraz jest już ciepło, więc nie można by było sprzedać w krótkim czasie całego kręga, przez co byłbym narażony na stratę. O ile tak, to tam by się zgłosił syn mego brata, kierownika z Dobrzechowa, a należną kwotę odesłałbym odwrotną pocztą. Proszę o zawiadomienie mnie. Z poważaniem... .

48. Marceli Bursztyn. Handel towarów korzennych i farb. Wyszynek i pokoje do śniadań, Limanowa. Limanowa, 8 maja 1932

Serownia Hr. Mycielskiego, Wiśniowa koło Jasła

Wielmożny Panie, proszę o wysłanie mi zaraz koleją jeden krążek 15 kilowy sera szwajcarskiego ładnego, bo ostatnio dostałem stary, popękany, masło odeszło, bo zaraz spleśniał. Z poważaniem... .

49. Jeruchem Kresch. Skład śledzi i fabryka konserw rybnych w Nowym Sączu. Rok założenia 1898. Nowy Sącz, 9 maja 1932

P.T. Hrabia dr Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Proszę uprzejmie o podanie najtańszej ceny na sery Gruyère. Z poważaniem... .

50. Rudolf Poskier, Sosnowiec, ul. Floriańska 10. Sosnowiec, 10 maja 1932

Jaśnie Wielmożny Pan Hr. Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Wielmożny Panie Hrabio, niniejszym informuję, że ser Gruyère w tutejszych sklepach jest znany, lecz na każdy najmniejszy artykuł kupny są przyzwyczajeni odbierać na kredyt. Zbyt na takowy byłby, o ile J. Wiel. Pan udzieliłby mi kredytu na 6 tygodni, od siebie wysłałbym weksle jako gwarancję. Towar wysyłany byłby pod moim adresem, zaś każdego 3 bm. gotówką przesyłałbym do J. Wiel. Pana, gdyż codziennie odwiedzałbym sklepy. Z poważaniem... .

51. Izaak Luckspeiser, Borysław, ul. Potok górny. Borysław, 12 maja 1932

P.T. „Serownia” Hr. Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Uprzejmie upraszam o posłanie mi ceny sera 1-szej jakości. Cena ma być posłana mi ściśle za gotówkę. Zaznaczam, że odbieram większą ilość sera i zawsze żądam niskiej ceny, gdyż płacę gotówką. Zaznaczam jeszcze raz, że gdyby oferta pana była mi korzystną, to będę mógł moją potrzebę u Pana pokryć. Oczekuję rychłej korzystnej odpowiedzi i kreślę się z poważaniem... .

52. Składnica Kółek Rolniczych. Stowarzyszenie z ogr. odp. w Żywcu. Żywiec, 20 maja 1932

P.T. „Serownia” Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Stosownie do otrzymanej oferty prosimy o odwrotne wysłanie pod naszym adresem i na nasz rachunek 1 krążek sera grojera o wadze od 14 – 17-tu kg, oczekując powyższej przesyłki pozostajemy z poważaniem... .

53. Cz. Wójcicki, Nowy Sącz, 30 maja 1932

P.T. Dyrekcja Serowni, Wiśniowa nad Wisłokiem

P.T. Dyrekcja! Zamawiam dla firmy Baruch Fendler Nowy Sącz 1, groyer duży, wysoki [za] zaliczeniem listem kolejowym zwykłym. Z poważaniem... .

54. Ludwik Reinhardt. Handel towarów korzennych, delikatesów i win oraz skład nasion, Sambor, Rynek 40. Sambor, 10 czerwca 1932

P.T. Zakłady mleczarskie Jan hr. Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Uprzejmie proszę wysłać mi odwrotną koleją: 1 krąg sera krągłego ementhalera, 20–30 kg pełnotłusty i wysoki. Z poważaniem... .

55. Hersch Eoler recte Cittrou, Borysław, ul. Łukasiewicza. Borysław 13 czerwca 1932

Hr. Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Upraszam uprzejmie o przesłanie mi dokładnej ceny na ser wyrobu WPana. Zaznaczam, że gdyby cena była mi odpowiednią, to mógłbym WP wielkiej ilości sera odebrać, ceną rozumie się za gotówkę. Oczekuję [na] rychłą odpowiedź. Z poważaniem... .

56. Jan Węgiel, Handel towarów kolonialnych, koniaków i rumów. Chrzanów, 22 września 1932

Szanowna Dyrekcja „Serowni” Hr. Jana Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłokiem

Uprzejmie zapytuję, jaka jest obecnie cena sera Groyer 1 klasy, pełnotłustego? Z poważaniem... .

57. Salomon Licht. Skład cukrów. Czekolady. Towarów kolonialnych. Delikatesów i kosmetyki w Kałuszu. Kałusz, 10 października 1933

Do „Serowni” Hr. J. Mycielskiego, Wiśniowa nad Wisłą [sic!]

Jestem w posiadaniu awizo kolejowego na wysłany ser, który zamówiłem bez zaliczki, tymczasem jest mi niemożliwym zaliczkę wykupić, bo wysłano mi II-gi gatunek sera, proszę natychmiast cofnąć pobraną kwotę zł 24.30, razem. Przesyłkę podejmę, o ile ser okaże się dobrym, to rachunek natychmiast wyrównam, lub zwrócę ser. Oczekuję odwrotnego. Kreślę się z poważaniem... .

58. „Lipto” Bielsko. Bielsko, 13 listopada 1933

P.T. „Serownia”, w Wiśniowej nad Wisłokiem

Prosimy o podanie nam jaką ilość sera Groyera I i II gatunku ma WP do oddania. Z poważaniem... .

59. Edmund Hoherman, Agentyry, Warszawa, ul. Chmielna 72. Warszawa, 8 marca 1934

Wielmożny Pan hr. Jan Mycielski Wiśniowa nad Wisłokiem, woj. lwowskie

Interesuję się serami wszelkiego gatunku, szczególnie groyerami. Zechce W.P. łaskawie podać wyrabiane gatunki, oraz ceny hurtowe dla dalszej odsprzedaży. W oczekiwaniu łaskawej wiadomości pozostaję z poważaniem... .

60. Cz. Wójcicki, Nowy Sącz, 2 maja 1934

P.T. Dyrekcja Serowni-Mleczarni, Wiśniowa n/Wisłokiem

P.T. Dyrekcjo! Zamawiam 1 krąg duży sera Groyer dla firmy B. Fendler Nowy Sącz do stacji Nowy Sącz-Miasto, płatne po otrzymaniu, o ile zaś ser będzie odpowiedni, zamówienie będzie dalsze 5 kręgów zaraz. Czy P.T. Dyrekcja nie ma zamiaru wyrabiać serów trapistów i edamskich lub masła deserowego w cegiełkach tylko? Proszę uprzejmie o odpowiedź, kreślę się z poważaniem... .

61. Małopolski Związek Mleczarski w Krakowie, ul. Jabłonowskich. Kraków, 22 maja 1934

Zarząd dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Donosimy uprzejmie, że mamy na składzie konwie 40 litrowe. Większych fabryka nie wyrabia, gdyż są za miękkie i niepraktyczne. Konwie 40 litrowe możemy W.Panom dostarczyć w cenie zł 41 za sztukę, loco Kraków, za gotówkę. Oczekując zamówienia, pozostajemy z poważaniem... .

62. S. Schulim, Borysław, 2 lipca 1934

W.P. Hrabia Jan Mycielski, Wiśniowa nad Wisłokiem

Dziwi mnie bardzo, dlaczego nie dostałem odpowiedzi na korespondencję z dnia 20 VI, zaś teraz proszę o wysłanie mi (1 krąg sera 20 kg), ale nie takiego sera jak W.P. mi wysłał ostatni raz, gdyż był całkiem spleśniały, dlatego proszę o zbonifikowanie najmniej 7-8 kg sera, gdyż mam jeszcze więcej jak 12 kg, który muszę wyprzedać. Proszę o natychmiastowe wysłanie mi sera. Z poważaniem... .

63. Z. Rubin, Borysław, 14 stycznia 1935

P.T. „Serownia” Hr. Dr Jana Mycielskiego w Wiśniowej

Niniejszym uprzejmie proszę o łaskawe wysłanie mi pod adresem spedycyjnym Z. Rubin w Borysławiu za pobraniem, reszty należności, odliczając należną mi prowizję od dnia 16 sierpnia 1933 r. do dnia dzisiejszego, za dostarczone sery w moim rejonie, od zleceń pośrednich, jak i bezpośrednich. Proszę o przesłanie mi rozliczenia, oraz zawiadomienie mnie, czy ma dużo grojeru na składzie i po jakiej cenie dzisiaj liczy. W tym pewnym oczekiwaniu pozostaję, z poważaniem... .

64. Fabryka maszyn, pomp parowych i wodociągowych, odlewnia żelaza i metali S. Zweiga w Rzeszowie. Rzeszów, 16 stycznia 1935

P.T. Zarząd dóbr, Wiśniowa

Niniejszym donosimy uprzejmie, że przy rurach koźlowych była bardzo kosztowna robota, gdyż każda rura po zaszweisowaniu była próbowana na wysokie ciśnienie. Robotę tę kalkulowaliśmy bardzo ściśle przy minimalnym zarobku. Chcąc jednak iść

P.T. jak najbardziej na rękę, by utrzymać ich jako stałych klientów, bonifikujemy 10% z naszego zarobku i spodziewamy się, iż WP będą w zupełności zadowoleni. Z poważaniem...

**65. Małopolskie Towarzystwo Cukrownicze „Przeworsk” Spółka Akcyjna.
Przeworsk, 24 października 1936**

Niniejszym informujemy, że dnia 24 października 1936 roku [...] wysłaliśmy [...] nr wagonu 38 1750 – buraki cukrowe [...]

**66. Małopolskie Towarzystwo Cukrownicze „Przeworsk” Spółka Akcyjna.
Przeworsk, 6 listopada 1936**

Niniejszym informujemy, że dnia 5 listopada 1936 roku [...] wysłaliśmy [...] nr wagonu 38 5652 buraki cukrowe [...]

**67. Główny Urząd Statystyczny. Wydział Statystyki Przemysłowe. Warszawa,
15 lutego 1937**

Tartak, Dr Jan Mycielski

Upomnienie. Główny Urząd Statystyczny przypomina, że nie otrzymał jeszcze od zakładu sprawozdania o statystyce przemysłowej za 1936 rok. Termin nadesłania powyższego sprawozdania upłynął dnia 31 I 1937 roku. Wobec powyższego Główny Urząd Statystyczny zaznacza, że nienadesłanie sprawozdania do dnia 25 II 1937 roku pociągnie za sobą [...] zastosowanie kary grzywny do 500 zł, a w razie niemożności uiszczenia grzywny – kary aresztu do 1-go miesiąca; przy czym w razie powtórnego wykonania grzywna może być wymierzona w wysokości podwójnej. [...]

**68. Techebu. Biuro artykułów technicznych, chemicznych i budowlanych,
Kraków ul. Floriańska 7. Kraków, 14 maja 1937**

Jan Hr. Mycielski, tartak parowy, Wiśniowa nad Wisłokiem

Dziękujemy uprzejmie za cenne zlecenie udzielone naszemu zastępcy na 1 piłę wahadłową „Victoria” I-a 600 x 3 x 49 mm, którą zanotowaliśmy do jak najszybszego wykonania. Ze względu na to jednak, że tego rodzaju piła z powodu swego specjalnego uzębienia musi być przez naszą fabrykę odrębnie wykonana, przeto możliwym jest, że termin dostawy tej piły cośkolwiek się opóźni. My jednak ze swej strony postaramy się, aby wysłać WPanom zamówioną piłę w ciągu przyszłego tygodnia, gdyż zależy nam na tym, aby WPanowie byli z naszych dostaw jak najbardziej zadowoleni. Polecamy się WPanom przy dalszych zapotrzebowaniach. Z poważaniem...

**69. Techebu. Biuro artykułów technicznych, chemicznych i budowlanych,
Kraków ul. Floriańska 7. Kraków, 29 września 1937**

Zarząd Dóbr Hrabów Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Ponieważ na pismo z dnia 24 ub. r. nie otrzymaliśmy dotychczas od WPanów załatwienia, przeto ponownie zwracamy się do Nich z uprzejmą prośbą o przekazanie nam dłuższej kwoty zł 48. za rachunek z dnia 21/5. Z poważaniem...

70. Zakłady Przemysłu Lnianego „Krosno” Spółka akcyjna. Krosno, 12 maja 1938 P.T. Zarząd Dóbr Hr. Mycielskiego

W związku z listem WPanów z dnia 10 bm. komunikujemy, że reflektowalibyśmy na wełnę według przesłanej próbki, lecz tylko na oczyszczona. Wełna w obecnym stanie, ze względu na bardzo znaczne zanieczyszczenie, nie nadaje się dla naszego użytku. Z poważaniem...

71. Biuro Inżynierskie Marian Rowecki. Poznań, pl. Świętokrzyski 3. Poznań, 1 czerwca 1938

P.T. Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

W sprawie płomienicy i przegrzewacza dla lokomobili Wolfa nr 12 754. Potwierdzam niniejszym odbiór pisma WPanów z dnia 25 maja rb. i donoszę uprzejmie, że treść jego podałem do [uszkodzony fragment – przyp. S.W.] Wolf A.D. Magdeburg, celem wygotowania dla WP dokładnej oferty z podaniem terminu dostawy. Po otrzymaniu kosztorysu prześlę takowy WPanom odwrotnie oraz polecając się łask, względem WPanów, kreślę się z poważaniem...

72. Władysław Kamiński, „Nabiał”. Wyłączna odsprzedaż wyrobów Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie, Rzeszów, ul. Matejki 22. Rzeszów [lata trzydzieste XX wieku]

Jaśnie Wielmożny Pan Hrabia Mycielski, Wiśniowa koło Strzyżowa

Jaśnie Wielmożny Panie Hrabio, proszę uprzejmie o zawiadomienie mnie, jaka jest cena serów najstarszych i najmłodszych. Z poważaniem...

73. Inż. Nikodem Kaleta, Krosno, Hermann Göringstrasse 8. Krosno, 28 listopada 1941

Jaśnie Wielmożny Pan Jan hr. Mycielski, Wiśniowa

Uprasza się przysłanie koni po inspektora na godzinę 10. rano na ul. Hermana Goeringa 8 i odesłanie do Krosna z powrotem po ukończonych czynnościach.

74. Dom Handlowy Sypniewski i Jakubowski Sp. z. o. o., Kraków, ul. Warszawska 4. Kraków, 27 lutego 1942

Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Dla porządku potwierdzamy z podziękowaniem odbiór opłaconej nam przekazem pocztowym kwoty zł 1.100 (tysiąc sto), którą zapisaliśmy na dobru rachunku WPanów. Z poważaniem...

75. Dom Handlowy Sypniewski i Jakubowski Sp. z. o. o., Kraków, ul. Warszawska 4. Kraków, 4 marca 1942

Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Dla porządku potwierdzamy z podziękowaniem odbiór wypłaconej nam przekazem pocztowym w dniu 3 bm. kwoty zł 176 zł (sto siedemdziesiąt sześć), którą zapisaliśmy na dobru rachunku WPanów. Z poważaniem...

76. Zuckerfabriken A.G. „Przeworsk”. Przeworsk, 7 marca 1942

Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

Gdy tylko 3 beczki awizowane nam pismem z dnia 26 ubiegłego miesiąca nadejdą, wyślemy należną melasę. Z poważaniem... .

77. Dom Handlowy Sypniewski i Jakubowski Sp. z. o. o., Kraków, ul. Warszawska 4. Kraków, 18 czerwca 1942

Zarząd Dóbr Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

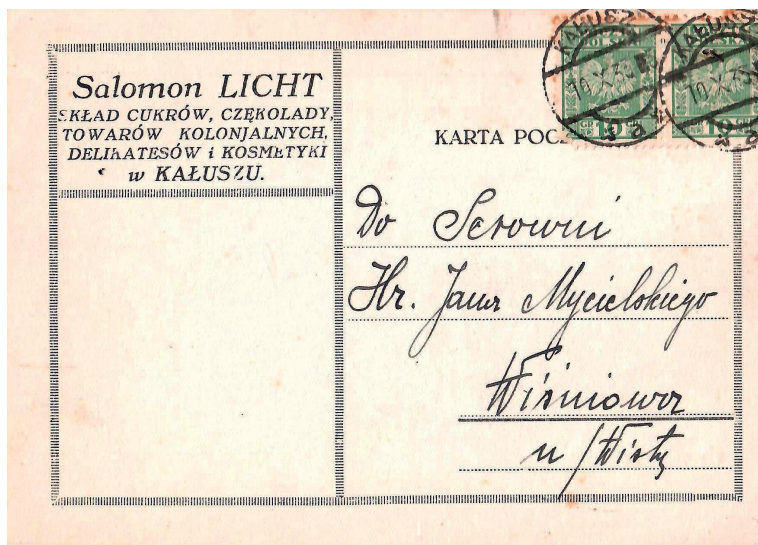
W odpowiedzi na pismo WPanów z dnia 14. bm. donosimy, że części zniwne według zamówienia z dnia 25 maja wystaliśmy dziś z naszych zakładów w Krakowie. Wcześniejsza wysyłka była niestety niemożliwa, albowiem – jak zapewne WPanom wiadomo – kolej z dniem 20.05. żadnych przesyłek nie przyjmowała. Nowe transporty zostały wznowione dopiero w dniu wczorajszym. Należność pozwoliliśmy sobie pobrać przez zaliczenie kolejowe. Do dalszych usług zawsze chętni, kreślimy się z poważaniem... .

78. Dom Handlowy Sypniewski i Jakubowski Sp. z. o. o., Krakau, Hans Dürerstrasse 4. Krakau, 8 stycznia 1943

P.T. Zarząd Majątku Hr. Mycielskich, Wiśniowa nad Wisłokiem

W odpowiedzi na pismo WPanów z dnia 10 grudnia ubr. donosimy uprzejmie, że niestety pompy do gnojówki dostarczyć nie możemy, bowiem artykułów tych nie posiadamy, jak również nie mamy na nie przydziału. Z poważaniem... .

Fotografie pochodzą ze zbiorów Powiatowego Centrum Kultury i Turystyki w Wiśniowej nad Wisłokiem, sygn. 1

ZARZĄD DÓBR
HR. MYCIELSKICH
P. K. G. Nr. 400/974. Telefon Nr. 1. Wiśniowa nad Wisłokiem, data _____

FABRYKA

SERÓW

Niniejszem mamy zaszczyt zaoferować WPanom ser, który wyrabiamy w zakładach naszych od roku 1885, wyłącznie z własnego pełnotłustego mleka na wzór francuskiego fromage de Gruyere. Ser ten wysyłamy P. T. Odbiorcom w kręgach o wadze między 10 a 35 kg. po cenie _____ zł za każdy kilogram wraz z opakowaniem, loco stacja kolei lub poczta Wiśniowa nad Wisłokiem.

Przy większych zamówieniach udzielamy kredytów oraz rabatów zależnie od specjalnego porozumienia.

W oczekiwaniu zleceń WPanów, w których prosimy uprzejmie zapodać nam w przybliżeniu wagę wysłać się mających kręgów, a które wykonamy odrocznie w miarę rozporządnych zapasów, pozostajemy

z poważaniem

Bibliografia

Archiwalia:

Archiwum Państwowe w Przemysłu:

Akta c.k. notariusza Zygmunta Holcera, sygn. 15.

Archiwum Państwowe w Rzeszowie:

Akta gminy Wiśniowa, sygn. 85.

Powiatowe Centrum Kultury i Turystyki w Wiśniowej nad Wisłokiem:

Sprawy gospodarcze dóbr Mycielskich z Wiśniowej nad Wisłokiem, sygn. 1, Korespondencja dotycząca dóbr Mycielskich z Wiśniowej nad Wisłokiem.

Opracowania:

Galicyska księga adresowa obejmująca adresy fabrykantów, przemysłowców, przedsiębiorców górniczych, artystów, kupców i t.p. posiadających swe zakłady w Galicji, zestawiona na podstawie wykazów urzędowych, oprac. J. Burger, Lwów 1896.

Gałka B., *Ziemiaństwo i ich organizacje w Polsce lat 1918–1939*, Toruń 1999.

Informator statystyczny do dziejów społeczno-gospodarczych Galicji. Słownik historyczny zakładów przemysłu gorzelniczego Galicji doby autonomicznej, t. I: A–G, oprac. J. Michalewicz, red. H. Madurowicz-Urbańska, Kraków 1988.

Kargol T., *Mycielscy z Wiśniowej* [w:] *Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018.

Kargol T., *Od kółek ziemiańskich do Związku Ziemiańców w Krakowie. Ruch organizacyjny w zachodniej Galicji i Małopolsce*, Kraków 2010.

Kozaczka M., *Ziemiaństwo w województwie lwowskim w okresie międzywojennym*, „Prace Historyczno-Archiwalne”, t. XV, Rzeszów 2005.

Księga adresowa Polski wraz z WM Gdańskiem dla handlu i przemysłu, Warszawa 1929.

Kula W., *Problemy i metody historii gospodarczej*, wyd. 2, Warszawa 1983.

Leśniak L., *Szkoła i działalność oświatowo-kulturalna we wsi Wiśniowa na tle warunków ekonomiczno-społecznych*, „Rocznik Województwa Rzeszowskiego”, t. IV, Rzeszów 1965.

Mała encyklopedia rolnicza, red. J. Głowacki i in., Warszawa 1964.

Mycielski K., *Historia domu w Wiśniowej* [w:] *„Barbizon Wiśniowski”. Mecenatek artystyczny Mycielskich w Wiśniowej 1967–1939. Pamiętnik wystawy*, red. T. Szetela-Zauchowa, Rzeszów 1997.

Mycielski K., *Mycielscy. Zarys monograficzny*, Warszawa 1998.

Olszański H., *Chłopskie wiatraki Podkarpacia*, Sanok 2002.

Ostasz G., *Reforma rolna i parcelacja majątku w Wiśniowej* [w:] *Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018.

- Roszkowski W., *Lista największych właścicieli ziemskich w Polsce w 1922 r.*, „Przegląd Historyczny”, t. LXXIV, nr 2, Warszawa 1983.
- Skorowidz dóbr tabularnych w Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem*, oprac. T. Pilat, Kraków 1905.
- Skorowidz dóbr tabularnych w Galicyi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem*, ułożył T. Pilat, Lwów 1890.
- Skorowidz przemysłowo-handlowy Galicyi*, oprac. J. Olszewski, Lwów 1906.
- Skorowidz przemysłowo-handlowy Galicyi*, oprac. J. Olszewski, wyd. II, Lwów 1912.
- Szaszkiewiczowa I. K., *Podwójne życie Szaszkiewiczowej*, oprac. J. Strzałka, Kraków 2011.
- Turnau S.J., *Turnau Jerzy [w:] Ziemiańscy. Słownik biograficzny*, t. III, Warszawa 1996.
- Wnęk S., *Drobiazgi zamknięte w szafach i szufladach Zygmunta Mycielskiego (1907–1987): kompozytora, krytyka muzycznego i pisarza*, „Kwartalnik Edukacyjny”, nr 3(98), Rzeszów 2019.
- Wnęk S., *Wiśniowa od połowy lat osiemdziesiątych XVIII do połowy XX wieku w świetle ewidencji parafialnej [w:] Wiśniowa. Z dziejów wsi i jej mieszkańców*, red. R. Witalec, G. Zamoyski, Kraków 2018.
- Wysocki H., *Przemówiły stare listy*, Kraków 1986.
- Wyższe kursy ziemiańskie im. Jerzego Turnaua we Lwowie*, Lwów 1939.

Abstract

Selected business correspondence from the businesses of Mycielscy count family in the years 1915-1943

This article presents fragments of the dispersed business communication of Mycielscy family from Wiśniowa nad Wisłokiem in the years 1915-1943. The correspondence is concerned with the economic matters of the agricultural enterprise of Mycielski family from 1867-1944. The following owners of this enterprise are introduced: Franciszek Mycielski (1832-1901), his son Jan Mycielski (1858-1926), and the grandson Jan Zygmunt Mycielski (1901-1972), the last owner of the Wiśniowa lands. Collected correspondence presents a lot of information pertaining to the organisational changes in farming industry on the Mycielski lands in the analyzed time period.

The appendix consists of 78 postcards, most of which are from the cheese makers in Wiśniowa, operating in the years 1885-1944, specializing in production of Gruyère Swiss cheese. This article introduces the economic environment of business owners working with Mycielscy family. The correspondence is stored in the County Center of Culture and Tourism in Wiśniowa nad Wisłokiem.

Keywords:

Wiśniowa nad Wisłokiem, Mycielscy, economic history, Galicia, Second Polish Republic